

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Κύρωση της υπ' αριθ. 79-1 Απόφασης του Συμβουλίου Διοικητών του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου σχετικά με τη Δέκατη Έκτη Γενική Αναθεώρηση των Μεριδίων Συμμετοχής και του πίνακα για τη μείωση των Νέων Διευθετήσεων Δανεισμού»

I. Γενικές Παρατηρήσεις

A. Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως το επεξεργάστηκε η Διαρκής Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων, αποτελείται από τέσσερα (4) άρθρα, συμπεριλαμβανομένου του ακροτελεύτιου άρθρου, που ορίζει τον χρόνο έναρξης ισχύος του νόμου.

Σύμφωνα με την Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης που συνοδεύει το νομοσχέδιο, «με την υπό κύρωση απόφαση, η χώρα μας ευθυγραμμίζεται με τις αποφάσεις των Οργάνων του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, στο οποίο συμμετέχει ως μέλος με πλήρη δικαιώματα από την ημερομηνία ένταξής της σε αυτό, δηλαδή την από 27η Δεκεμβρίου 1945» (Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης, σελ. 16).

Με το άρθρο πρώτο κυρώνεται και έχει την ισχύ που ορίζει η παρ. 1 του άρθρου 28 του Συντάγματος η υπ' αρ. 79-1 Απόφαση του Συμβουλίου Διοικητών του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) σχετικά με τη Δέκατη Έκτη Γενική Αναθεώρηση των Μεριδίων Συμμετοχής, η οποία υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο Διοικητών του ΔΝΤ τη 15η Δεκεμβρίου 2023 και ο πίνακας

2

για τη μείωση των Νέων Διευθετήσεων Δανεισμού, ο οποίος εκδόθηκε δυνάμει της παρ. 10 της ως άνω Απόφασης και περιλαμβάνεται στην από 30 Ιανουαρίου 2024 Απόφαση του Εκτελεστικού Συμβουλίου.

Η υπό κύρωση Απόφαση αποτελείται από το Προοίμιο, ένδεκα (11) παραγράφους και ένα (1) Παράρτημα. Με το Προοίμιο αιτιολογείται η υιοθέτηση της Απόφασης, η οποία υποβλήθηκε στο Συμβούλιο Διοικητών την 8η Νοεμβρίου 2023 για ψηφοφορία χωρίς συνεδρίαση. Αναφέρονται, μεταξύ άλλων, οι προτάσεις του Εκτελεστικού Συμβουλίου για αύξηση των μεριδίων συμμετοχής των μελών του ΔΝΤ ως αποτέλεσμα της Δέκατης Έκτης Γενικής Αναθεώρησης των Μεριδίων Συμμετοχής, για μείωση των πιστωτικών ρυθμίσεων των Νέων Διευθετήσεων Δανεισμού και για πιθανές μεταβατικές ρυθμίσεις για τη διατήρηση της δανειοδοτικής ικανότητας του ΔΝΤ. Με την παρ. 1 της υπό κύρωση Απόφασης, προτείνεται η αύξηση των μεριδίων συμμετοχής των μελών του ΔΝΤ στα προτεινόμενα ποσά που αναγράφονται δίπλα στα ονόματά τους στο Παράρτημα Ι αυτής της Απόφασης. Με τις παρ. 2 και 3 καθορίζονται οι ενέργειες που απαιτούνται από κάθε μέλος του ΔΝΤ και από το Εκτελεστικό Συμβούλιο, αντίστοιχα, για τη θέση σε ισχύ της υπό κύρωση Απόφασης. Ειδικότερα, με την παρ. 4 ορίζεται ότι, για τη θέση σε ισχύ της υπό κύρωση Απόφασης, κάθε μέλος του ΔΝΤ θα πρέπει να συναινέσει εγγράφως στην αύξηση πριν από τις 06:00 μ.μ., ώρα Ουάσιγκτον, 15 Νοεμβρίου 2024, με την επιφύλαξη ότι το Εκτελεστικό Συμβούλιο δύναται να παρατείνει αυτήν την περίοδο όπως αυτό ορίσει. Με την παρ. 7 προβλέπεται ότι η ίδια προθεσμία ισχύει για τα μέλη που δεν έχουν συναινέσει ακόμα στην αύξηση των μεριδίων συμμετοχής τους στο πλαίσιο της υπ' αρ. 66-2 Απόφασης του Συμβουλίου Διοικητών. Με την παρ. 5 καθορίζονται οι προθεσμίες για την καταβολή στο ΔΝΤ της αύξησης του μεριδίου συμμετοχής από κάθε μέλος. Με την παρ. 6 προβλέπεται ότι, για την παράταση της περιόδου συναίνεσης ή καταβολής της αύξησης μεριδίων συμμετοχής, το Εκτελεστικό Συμβούλιο θα λαμβάνει υπόψη, ιδίως, την κατάσταση των μελών που μπορεί να επιθυμούν να συναινέσουν ή να καταβάλουν το ποσό για την αύξηση των μεριδίων συμμετοχής. Με την παρ. 8 ρυθμίζεται το νόμισμα στο οποίο θα καταβάλλεται η αύξηση των μεριδίων συμμετοχής. Με την παρ. 9, το Εκτελεστικό Συμβούλιο καλείται, έως τον Ιούνιο του 2025, να εργασθεί για την ανάπτυξη πιθανών προσεγγίσεων ως οδηγιών για περαιτέρω αναπροσαρμογή των μεριδίων συμμετοχής, συμπεριλαμβανομένου ενός νέου τρόπου υπολο-

γισμού των μεριδίων συμμετοχής. Με την παρ. 10 ρυθμίζεται η μείωση των πιστωτικών ρυθμίσεων των Νέων Διευθετήσεων Δανεισμού. Με την παρ. 11 ορίζονται οι μεταβατικές ρυθμίσεις για τη διατήρηση της πρόσβασης σε δανεισμό από το ΔΝΤ μέχρι τη θέση σε ισχύ των αυξήσεων των μεριδίων συμμετοχής και της σχετικής μείωσης των Νέων Διευθετήσεων Δανεισμού. Τέλος, ορίζεται η θέση σε ισχύ της υπό κύρωση Απόφασης από τη 15η Δεκεμβρίου 2023. Με το Παράρτημα Ι ορίζονται τα προτεινόμενα μερίδια συμμετοχής των μελών, οι συμμετέχοντες και τα ποσά πιστωτικών ρυθμίσεων.

Με το άρθρο δεύτερο τίθενται οι εξουσιοδοτικές διατάξεις. Ειδικότερα, παρέχεται στον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών η εξουσιοδότηση να προβεί σε δήλωση συναίνεσης προς το ΔΝΤ (1) ως προς την αύξηση του μεριδίου συμμετοχής της Ελλάδας κατά ένα δισεκατομμύριο διακόσια δεκατέσσερα εκατομμύρια πεντακόσιες χιλιάδες Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα (1.214,5 εκ. ΕΤΔ (Special Drawing Rights - SDR)), κατά τρόπο ώστε το συνολικό μερίδιο (Quota) της χώρας να ανέλθει από δύο δισεκατομμύρια τετρακόσια είκοσι οκτώ εκατομμύρια εννιακόσιες χιλιάδες Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα (2.428,9 εκ. ΕΤΔ (SDR)) σε τρία δισεκατομμύρια εξακόσια σαράντα τρία εκατομμύρια τετρακόσιες χιλιάδες Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα (3.643,4 εκ. ΕΤΔ (SDR)), σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις που ορίζονται με την παρ. 1 της υπ' αρ. 79-1 Απόφασης του Συμβουλίου Διοικητών του ΔΝΤ και τον προσαρτημένο σε αυτήν πίνακα με τα προτεινόμενα αυξημένα μερίδια συμμετοχής και (2) ως προς τη μείωση των Νέων Διευθετήσεων Δανεισμού της Ελλάδας κατά διακόσια εβδομήντα τρία εκατομμύρια οκτακόσιες είκοσι χιλιάδες Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα (273,82 εκ. ΕΤΔ (SDR)), κατά τρόπο ώστε οι Νέες Διευθετήσεις Δανεισμού της Χώρας να ανέρχονται από ένα δισεκατομμύριο εξακόσια ογδόντα ένα εκατομμύρια διακόσιες χιλιάδες Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα (1.681,2 εκ. ΕΤΔ (SDR)) σε ένα δισεκατομμύριο τετρακόσια επτά εκατομμύρια τριακόσιες ογδόντα χιλιάδες Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα (1.407,38 εκ. ΕΤΔ (SDR)).

Με το άρθρο τρίτο ρυθμίζεται η εφαρμογή του παρόντος νόμου. Ειδικότερα, εξουσιοδοτείται ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών να συνάψει σύμβαση για τη χορήγηση του δανείου μεταξύ της Τράπεζας της Ελλάδος και του Ελληνικού Δημοσίου, η οποία υπογράφεται από τον ίδιο και τον Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, καθώς επίσης και να αποφασίζει α) τις διαδικασίες και τον τρόπο καταβολής της αύξησης του μεριδίου συμμε-

τοχής της Ελλάδας β) οποιοδήποτε ειδικότερο θέμα για την εφαρμογή των αποφάσεων σχετικά με τις Νέες Διευθετήσεις Δανεισμού και γ) κάθε αναγκαία λεπτομέρεια σχετικά με την καταβολή του δανείου και την εφαρμογή του παρόντος. Με το άρθρο τέταρτο ορίζεται η ισχύς τους παρόντος νόμου από την δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και της απόφασης που κυρώνεται με το άρθρο πρώτο από την πλήρωση των προϋποθέσεων της παρ. 3 αυτής.

Β. Με τον παρόντα νόμο, η Ελλάδα συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις της που απορρέουν από τις Αποφάσεις των Οργάνων του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, στο οποίο συμμετέχει ως μέλος με πλήρη δικαιώματα από την 27η Δεκεμβρίου 1945. Ειδικότερα, το Συμβούλιο Διοικητών του ΔΝΤ καθορίζει το ποσοστό συμμετοχής ή αλλιώς quota κάθε μέλους βάσει της θέσης του στην παγκόσμια οικονομία (βλ. Άρθρο ΙΙΙ των Άρθρων της Συμφωνίας για το ΔΝΤ). Το ποσοστό συμμετοχής κάθε μέλους αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για την οικονομική του συνεισφορά στο ΔΝΤ, την ψήφο του και τη δυναμική της, και την πρόσβασή του στις χρηματοδοτήσεις του ΔΝΤ (βλ., Λ. Δερτιλή, Τα Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα (SDRS), Οικονομική και Κοινωνική Ζωή, 1970, σελ. 1058, Π. Νάσκου-Περράκη, Κ. Αντωνόπουλο και Μ. Σαρηγιαννίδη, Διεθνείς Οργανισμοί, 3η έκδ., 2024, σελ. 256). Από το 1967, το ποσοστό συμμετοχής μετράται σε Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα (Special Drawing Rights), ο υπολογισμός των οποίων βασίζεται σε λογιστικές μονάδες και προκύπτει από το «καλάθι νομισμάτων» (basket of currencies), το οποίο περιλαμβάνει το αμερικανικό δολάριο, το ευρώ, το κινεζικό ρενμίνμπι, το ιαπωνικό γιεν και την αγγλική λίρα (βλ. Π. Νάσκου-Περράκη, Κ. Αντωνόπουλο και Μ. Σαρηγιαννίδη, όπ. π. σελ. 256, Μ. Μένγκ-Παπαντώνη, Η Εκπροσώπηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης-Ευρωζώνης στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, 2020, σελ. 141).

Τα ποσοστά συμμετοχής των μελών αλλάζουν, στο πλαίσιο της Γενικής Αναθεώρησης των Μεριδίων Συμμετοχής, με απόφαση του Συμβουλίου Διοικητών. Με τη Δέκατη Έκτη Γενική Αναθεώρηση των Μεριδίων Συμμετοχής, το Συμβούλιο Διοικητών αποφάσισε τη διατήρηση της τρέχουσας δανειοδοτικής ικανότητας του ΔΝΤ μέσω του συνδυασμού της εγκεκριμένης αύξησης των πόρων εκ των ποσοστών συμμετοχής και της μειωμένης εξάρτησης από δανειοδοτικούς πόρους. Με τη θέση σε ισχύ της αύξησης των ποσοστώσεων, οι δανειοδοτικοί πόροι που αποτελούν τις Νέες Διευθετήσεις Δανεισμού (New Arrangements to Borrow ή NBA) θα μειωθούν, ενώ οι Διμερείς Συμφωνίες Δανεισμού (Bilateral Borrowing Agreements ή BBA) θα καταργηθούν

σταδιακά (βλ. Έκθεση προς το Συμβούλιο Διοικητών και το προτεινόμενο ψήφισμα για την αναθεώρηση των οδηγιών δανεισμού, Δεκέμβριος 2023, σελ. 2).

Ως προς την κύρωση των διεθνών συμβάσεων, το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος ορίζει ότι οι διεθνείς συμβάσεις, από την επικύρωσή τους (κύρωσή τους) με νόμο και τη θέση τους σε ισχύ σύμφωνα με τους όρους εκάστης, αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του εσωτερικού ελληνικού δικαίου και υπερισχύουν κάθε αντίθετης διάταξης νόμου, ενώ το άρθρο 36 παρ. 2 απαιτεί ως όρο για την ισχύ ορισμένων κατηγοριών διεθνών συνθηκών, την κύρωσή τους με τυπικό νόμο.

Οι συμβατικοί κανόνες του διεθνούς δικαίου δηλώνονται στο Σύνταγμα με σειρά όρων («διεθνείς συμβάσεις» (άρθρο 28 παρ. 1), «συνθήκη ή συμφωνία» (άρθρο 28 παρ. 2), «διεθνείς συνθήκες» (άρθρο 36 παρ. 4)). Η ορολογική αυτή πολυμορφία οφείλεται σε έλλειψη συντακτικού συντονισμού, και όχι σε οποιαδήποτε νομοτεχνική ανάγκη (βλ. Κ. Ιωάννου σε Ιωάννου – Οικονομίδη – Ροζάκη – Φατούρου, Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο – Σχέσεις Διεθνούς και Εσωτερικού Δικαίου, 1990, σελ. 163).

Το Σύνταγμα κατοχυρώνει τη διττή λειτουργία του κυρωτικού νόμου, όπως αυτή είχε διαμορφωθεί υπό το κράτος των προηγούμενων Συνταγμάτων από τη θεωρία, τη νομοθετική πρακτική και τη νομολογία, η οποία συνίσταται στο ότι με την ψήφιση του κυρωτικού νόμου, αφενός, γίνεται αποδοχή του περιεχομένου της συνθήκης και παρέχεται συγκατάθεση προς επικύρωσή της στο αρμόδιο όργανο της εκτελεστικής εξουσίας και, αφετέρου, εντάσσεται η συνθήκη στο εσωτερικό δίκαιο και επιτάσσεται η εκτέλεσή της από τα όργανα του κράτους (βλ., ενδεικτικά, Εμμ. Ρούκουνα, Σύνταγμα και Διεθνές Δίκαιο, σε Η επίδρασις του Συντάγματος του 1975 επί του ιδιωτικού και επί του δημοσίου δικαίου, 1976, σελ. 91, Αγγ. Γλόκαρη, Η πρακτική των δικαιοδοτικών οργάνων στην εφαρμογή του διεθνούς δικαίου, 2001, σελ. 83, Κ. Οικονομίδη, σε Ιωάννου – Οικονομίδη – Ροζάκη – Φατούρου, Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο – Θεωρία των πηγών, παρ. 44. Βλ., όμως, και Κ. Ιωάννου, όπ. π., σελ. 163 επ. και 168 επ., κατά τον οποίο ο κυρωτικός νόμος δεν αποτελεί ταυτόχρονα και εξουσιοδότηση ή συγκατάθεση για την επικύρωση).

Η διαδικασία της κύρωσης των διεθνών συνθηκών ή συμβάσεων ρυθμίζεται από το άρθρο 112 του Κανονισμού της Βουλής (ΚτΒ). Η ψήφιση των σχετικών κυρωτικών νομοσχεδίων (ή προτάσεων νόμων) γίνεται με τη διαδικασία του άρθρου 108 του ΚτΒ, χωρίς συζήτηση ή μετά από περιορισμένη συ-

ζήτηση, με εξαίρεση τα νομοσχέδια που αφορούν στην κύρωση συμβάσεων σύμφωνα με τα άρθρα 27 και 28 παρ. 2 και 3 του Συντάγματος. Οι κυρωτικοί νόμοι περιέχουν δύο κατηγοριών διατάξεις: α) τις κυρωτικές, οι οποίες περιλαμβάνουν την κυρωτική ρήτρα και το κείμενο της συνθήκης, καθώς και διατάξεις των οποίων το περιεχόμενο αντιστοιχεί στο περιεχόμενο δηλώσεων που η συνθήκη επιτρέπει ή επιβάλλει να συνοδεύουν την υπογραφή, την επικύρωση ή την έγκρισή της, ή τυχόν επιτρεπόμενες επιφυλάξεις και β) τις κοινές νομοθετικές, με τις οποίες ρυθμίζονται ζητήματα εφαρμογής των διατάξεων της σύμβασης στην εσωτερική έννομη τάξη ή προσαρμογής της εθνικής νομοθεσίας στις διατάξεις αυτές. Κοινές νομοθετικές θεωρούνται και εκείνες που ρυθμίζουν την έναρξη της ουσιαστικής ισχύος του κυρωτικού νόμου.

II. Παρατηρήσεις επί του τίτλου του νομοσχεδίου

Ο τίτλος του παρόντος νομοσχεδίου ορίζεται ως εξής: «Κύρωση της υπ' αριθ. 79-1 Απόφασης του Συμβουλίου Διοικητών του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου σχετικά με τη Δέκατη Έκτη Γενική Αναθεώρηση των Μεριδίων Συμμετοχής και του πίνακα για τη μείωση των Νέων Διευθετήσεων Δανεισμού». Η Απόφαση του Συμβουλίου Διοικητών του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου σχετικά με τη Δέκατη Έκτη Γενική Αναθεώρηση των Μεριδίων Συμμετοχής πρέπει να αναφερθεί ως εξής: «υπ' αρ. 79-1», για να είναι σύμφωνη με την επίσημη μετάφραση στην ελληνική γλώσσα. Χάριν ομοιομορφίας, η ίδια διατύπωση πρέπει να επιλεγεί και στον πίνακα περιεχομένων, στον τίτλο του άρθρου πρώτου, στο άρθρο πρώτο περ. α) και στο άρθρο δεύτερο παρ. 1.

III. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 2

Με το άρθρο 2 παρέχεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών να προβεί σε δηλώσεις συνάψεως ενώπιον του ΔΝΤ. Θα ήταν, ενδεχομένως, ορθότερο ο όρος «Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα» να αντικατασταθεί από τον όρο «Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα».

2. Επί του άρθρου 2 παρ. 1

Για τον ανωτέρω αναφερόμενο λόγο, η προτεινόμενη διάταξη θα μπορούσε να αναδιατυπωθεί ως εξής: «(...), σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις που ορίζονται με την παρ. 1 της υπ' αρ. 79-1 Απόφασης του Συμβουλίου Διοικητών του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και τον προσαρτημένο σε αυτήν πίνακα με τα προτεινόμενα αυξημένα μερίδια συμμετοχής».

Επίσης, θα ήταν ορθό να αναδιατυπωθεί ως εξής ο αριθμός «ένα δισεκατομμύριο διακόσια δέκα τέσσερα εκατομμύρια πεντακόσιες χιλιάδες»: «ένα δισεκατομμύριο διακόσια δεκατέσσερα εκατομμύρια πεντακόσιες χιλιάδες».

Αθήνα, 29 Οκτωβρίου 2024

Η εισηγήτρια
Σοφία Γαλάνη
Επιστημονική Συνεργάτις
Επίκουρη Καθηγήτρια
του Παντείου Πανεπιστημίου

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
τ. Καθηγητής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
τ. Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών